

จับชีพจรเศรษฐกิจไทยผ่านเครื่องชี้เร็ว (Rapid Economic Indicators)

ทิมนวัตกรรมข้อมูลเศรษฐกิจ 1-2
และกลุ่มงานพัฒนาสถิติเศรษฐกิจดิจิทัล
สายนโยบายการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย

ธันวาคม 2563

บทความนี้เป็นทรัพย์สินของธนาคารแห่งประเทศไทย
การกล่าว ตัด หรืออ้างอิง ข้อมูลบางส่วนตามสมควรในบทความนี้
จะต้องกระทำโดยถูกต้อง และอ้างอิงถึงผู้เขียนและธนาคารแห่งประเทศไทย โดยชัดแจ้ง

ข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความนี้เป็นความเห็นของผู้วิจัย ซึ่งไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความเห็นของธนาคารแห่งประเทศไทย

บทคัดย่อ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา (COVID-19) มีผลกระทบโดยตรงต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจในหลายประเทศทั่วโลก รวมถึงประเทศไทย โดยการดำเนินนโยบายอย่างตรงจุดจะช่วยให้ภาคธุรกิจมีการปรับตัวอย่างเหมาะสม ภายใต้สถานการณ์ความไม่แน่นอนที่เกิดขึ้น ข้อมูลที่มีความถี่สูงและล่าช้าเพียง 1 – 15 วัน จึงสำคัญสำหรับการประเมินภาพและทิศทางเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม ข้อมูลที่ติดตามในปัจจุบันส่วนใหญ่มีความถี่เป็นรายเดือนและล่าช้า จึงไม่เพียงพอต่อการดำเนินนโยบาย ดังนั้น ในบทความนี้ จึงนำเสนอแนวคิดการประเมินภาวะเศรษฐกิจผ่านเครื่องชี้เร็ว (Rapid Economic Indicators) ซึ่งสามารถใช้วิเคราะห์ควบคู่กับเครื่องชี้เศรษฐกิจอื่น ๆ ที่ใช้อยู่เป็นประจำ เพื่อให้การติดตามภาวะเศรษฐกิจเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ครบถ้วน และทันการณ์มากยิ่งขึ้น

ในระยะแรก เครื่องชี้เร็วถูกพัฒนาขึ้นเพื่อติดตามภาวะเศรษฐกิจใน 4 ด้าน ได้แก่ อุตสาหกรรมการผลิต การค้า การท่องเที่ยว และการจ้างงาน โดยอาศัยข้อมูลจากหลายแหล่ง ซึ่งข้อมูลส่วนใหญ่มีความถี่ระดับรายวันหรือรายสัปดาห์ และได้รับเร็วกว่าข้อมูลพื้นฐานเดิมที่ใช้ในการติดตามภาวะเศรษฐกิจ โดยจากการศึกษาพบว่าเครื่องชี้เร็วสามารถสะท้อนภาพเศรษฐกิจในแต่ละด้านได้ดี และในระยะถัดไป จะมีการพัฒนาเครื่องชี้เร็วในด้านอื่น ๆ เพิ่มขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินนโยบายภายใต้ระบบเศรษฐกิจที่มีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

จับชีพจรเศรษฐกิจไทยผ่านเครื่องชี้เร็ว

การระบาดของโรค COVID-19 นับเป็นวิกฤตด้านสาธารณสุขและวิกฤตเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่ออย่างรวดเร็วและรุนแรงต่อประชาคมโลก โดยหลายประเทศรวมถึงไทยได้มีมาตรการการปิดเมืองเพื่อหยุดยั้งการแพร่ระบาด ทำให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ชะงักงัน ภายใต้สถานการณ์ดังกล่าว ผู้ดำเนินนโยบายจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลที่รวดเร็วและทันการณ์เพื่อประเมินภาพและทิศทางเศรษฐกิจ รวมถึงตัดสินใจดำเนินนโยบายอย่างตรงจุด (Targeted) ซึ่งจะช่วยให้ภาคธุรกิจต่าง ๆ สามารถปรับตัวและฟื้นตัวได้ อย่างไรก็ตาม ข้อมูลที่ติดตามในปัจจุบันส่วนใหญ่มีความถี่รายเดือนและล่าช้า จึงทำให้การประเมินภาพเศรษฐกิจปัจจุบันเป็นไปได้อย่างจำกัด บทความนี้จะจึงขอเสนอแนวคิดการประเมินภาวะเศรษฐกิจผ่านเครื่องชี้เร็ว (Rapid Economic Indicators)

บทความนี้ประกอบด้วยเนื้อหา 3 ส่วน ได้แก่ 1) ข้อมูลและวิธีการจัดทำเครื่องชี้เร็ว 2) จับชีพจรเศรษฐกิจไทยผ่านเครื่องชี้เร็ว และ 3) ข้อสรุปและข้อเสนอแนะในการนำเครื่องชี้เร็วไปใช้ประโยชน์

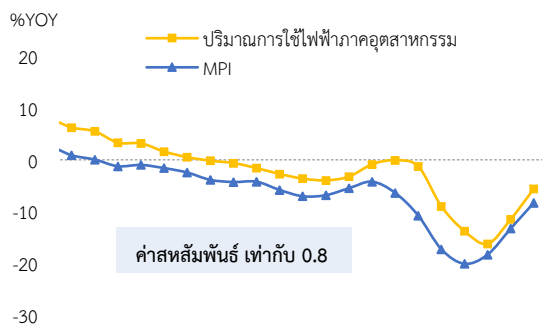
1. ข้อมูลและวิธีการจัดทำเครื่องชี้เร็ว

เครื่องชี้เร็วเริ่มต้นพัฒนาขึ้นเพื่อติดตามภาวะเศรษฐกิจใน 4 ด้าน ได้แก่ อุตสาหกรรมการผลิต การค้า การท่องเที่ยว และการจ้างงาน โดยข้อมูลที่ใช้จัดทำเครื่องชี้เร็วมีดังนี้

อุตสาหกรรมการผลิต

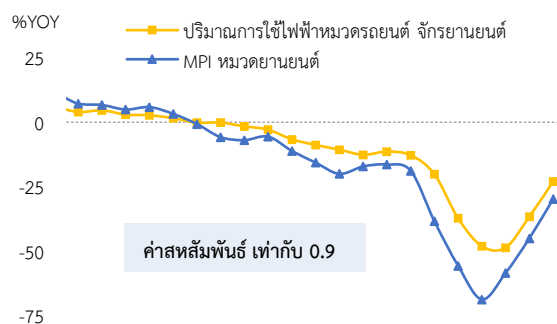
ข้อมูลที่น่ามาจัดทำเครื่องชี้เร็ว คือ **ข้อมูลปริมาณการใช้ไฟฟ้าในอุตสาหกรรมการผลิต** ตามใบแจ้งหนี้รายมิเตอร์ จากการไฟฟ้านครหลวง (กฟน.)¹ เนื่องจากไฟฟ้าเป็นปัจจัยการผลิตสำคัญในกระบวนการผลิตหลายประเทศจึงนำมาใช้เป็นเครื่องชี้วัดการขยายตัวของเศรษฐกิจ โดยหากสถานประกอบการหรือโรงงานใดมีการใช้ไฟฟ้าเพิ่มขึ้น แสดงว่าสถานประกอบการหรือโรงงานนั้นมีการผลิตเพิ่มสูงขึ้น จากการทดสอบค่าสหสัมพันธ์กับดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (Manufacturing Production Index: MPI) ซึ่งเป็นเครื่องชี้หลักที่ใช้สำหรับติดตามภาวะการผลิตภาคอุตสาหกรรม พบว่า ข้อมูลปริมาณการใช้ไฟฟ้ามีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับ MPI โดยมีค่าสหสัมพันธ์อยู่ที่ 0.8 (ภาพที่ 1) นอกจากนี้ ยังพบว่าข้อมูลปริมาณการใช้ไฟฟ้าสามารถสะท้อนการผลิตของบางหมวดอุตสาหกรรมได้ดี โดยเฉพาะหมวดอุตสาหกรรมรถยนต์และรถจักรยานยนต์ ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่มีปริมาณการใช้ไฟฟ้าแปรผันตามปริมาณการผลิตค่อนข้างสูง โดยมีค่าสหสัมพันธ์อยู่ที่ 0.9 (ภาพที่ 2)

ภาพที่ 1 เปรียบเทียบปริมาณการใช้ไฟฟ้าและดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (MPI)

ม.ค. 62 เม.ย. 62 ก.ค. 62 ต.ค. 62 ม.ค. 63 เม.ย. 63 ก.ค. 63
ที่มา: การไฟฟ้านครหลวง และสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม คำนวณโดยธนาคารแห่งประเทศไทย

ภาพที่ 2 เปรียบเทียบปริมาณการใช้ไฟฟ้าและดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (MPI) ในหมวดรถยนต์

การคำ

เครื่องชี้หลักที่ใช้สำหรับการติดตามภาวะการคำ คือ ข้อมูลรายได้จัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม และยอดขายจากฐานข้อมูลการเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม² ขณะที่ข้อมูลที่น่ามาจัดทำเครื่องชี้เร็ว ได้แก่

1) มูลค่าการโอนเงินเฉลี่ยต่อบัญชีเพื่อชำระค่าสินค้าและบริการของผู้ประกอบการ³ ที่เป็นบริการการโอนเงินจากบัญชีลูกค้าของธนาคาร (ส่วนใหญ่เป็นบริษัท/ห้างร้าน) เพื่อโอนเงินเข้าบัญชีผู้รับเงิน (ผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายสินค้า) ซึ่งข้อมูลดังกล่าวมีรายการวัตถุประสงค์ในการโอนเงิน และมีความถี่รายวัน ค่าช้าเพียง 1 วัน โดยข้อมูลการโอนเงินสามารถสะท้อนภาวะและแนวโน้มของกิจการการค้าได้ ในกรณีที่มูลค่าการโอนเงินเฉลี่ยต่อบัญชีเพิ่มสูงขึ้น สะท้อนว่าผู้ประกอบการซื้อสินค้าและบริการจากผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายสินค้า เพื่อเตรียมรองรับอุปสงค์ที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้นในอนาคต

2) Google Trends Index หรือ ดัชนีการค้นหาข้อมูลของผู้ใช้งานในระบบ Google Search Engine ในต่างประเทศมีงานวิจัยหลายชิ้นที่นำข้อมูล Google Trends มาใช้สะท้อนภาวะเศรษฐกิจและพยากรณ์แนวโน้มของเศรษฐกิจในระยะสั้น เช่น งานวิจัยของ Schmidt & Vosen (2009) ที่นำข้อมูล Google Trends ของคำค้นที่เกี่ยวกับสินค้าและบริการมาใช้ทำนายการบริโภคภาคเอกชนในประเทศเยอรมนี และงานวิจัยของ McLaren & Shanbhogue (2011) ที่นำข้อมูล Google Insights มาใช้ในการวิเคราะห์อัตราการว่างงานในตลาดแรงงาน และการเปลี่ยนแปลงราคาที่อยู่อาศัยในตลาดอสังหาริมทรัพย์ในประเทศอังกฤษ ซึ่งจุดเด่นของข้อมูล Google Trends คือเป็นข้อมูลที่เร็ว ไม่ล่าช้า และมีความถี่เป็นรายสัปดาห์

สำหรับเครื่องชี้เร็วจาก Google Trends Index ที่ใช้ประเมินภาวะการคำในบทความนี้ ประกอบด้วย

2.1) Private Consumption Search Interest Index ที่จัดทำจากดัชนี 11 หมวดการค้นหา ได้แก่ อาหารและเครื่องดื่ม เครื่องแต่งกาย สุขภาพ ร้านอาหาร โรงแรม สินค้าตกแต่งบ้านและสวน พาหนะ การสื่อสาร สิ่งพิมพ์ สินค้าเพื่อความงาม และการเงิน โดยถ่วงน้ำหนักตามโครงสร้างการอุปโภคบริโภคภาคเอกชน (Private Consumption Expenditure: PCE) (ตารางที่ 1) เพื่อให้ได้ดัชนีรวม ซึ่งจากการศึกษา พบว่าเครื่องชี้เร็วที่จัดทำขึ้นสามารถสะท้อนความสนใจของผู้บริโภคที่มีต่อสินค้าอุปโภคบริโภคได้ (ภาพที่ 3) และ

2.2) e-Commerce Search Interest Index (ภาพที่ 4) สำหรับสะท้อนภาวะและแนวโน้มการซื้อขายออนไลน์ ประกอบด้วย 4 กลุ่มคำค้นหา ได้แก่ “เคอรี่” “Lalamove” “Lazada Seller” และหมวดการขนส่งไปรษณีย์และพัสดุภัณฑ์ (Mail & Package Delivery) โดยเครื่องชี้เร็วนี้ถูกสร้างด้วยวิธี Principle Component Analysis (PCA) (กชพรรณ สัตถเลขันธ์, 2562)

ตารางที่ 1 โครงสร้างน้ำหนักของการอุปโภคบริโภคภาคเอกชน (PCE)

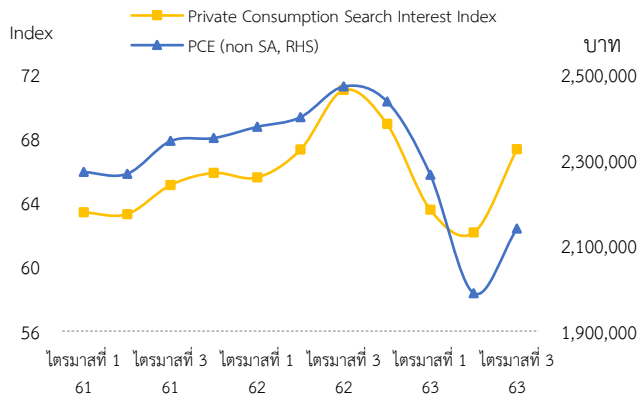
หมวดการค้นหา	อาหารและเครื่องดื่ม	เครื่อง-แต่งกาย	สุขภาพ	ร้านอาหาร	โรงแรม	สินค้าตกแต่งบ้านและสวน	พาหนะ	การสื่อสาร	สิ่งพิมพ์	สินค้าเพื่อความงาม	การเงิน
ร้อยละ	25	6	7	11	11	7	17	5	1	3	7

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

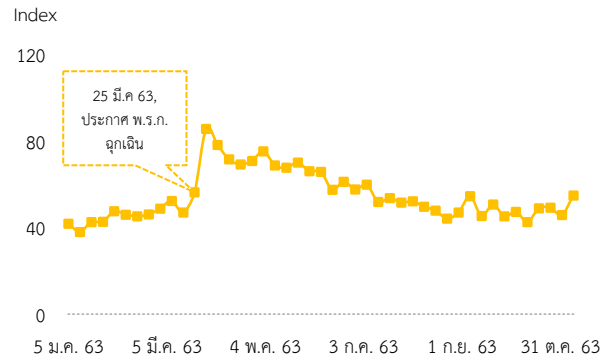
² ข้อมูลรายได้จัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม ค่าช้า 1 เดือน และยอดขายจากฐานข้อมูลการเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ค่าช้า 2 เดือน

³ จากชุดข้อมูลการโอนเงินรายย่อยครั้งละหลายรายการระหว่างธนาคาร (Interbank Bulk Payment) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นธุรกรรมการโอนเงินข้ามธนาคาร โดย ธปท. ได้รับข้อมูลจาก บริษัท เนชั่นแนล ไอทีเอ็มเอ็กซ์ จำกัด (National ITMX Company Limited) ซึ่งเป็นบริษัทที่ดำเนินการให้บริการด้านระบบการชำระเงินและโอนเงินระหว่างสถาบันการเงินที่เป็นสมาชิก

ภาพที่ 3 เปรียบเทียบ Private Consumption Search Interest Index และ Private Consumption Expenditure (PCE)

ภาพที่ 4 e-Commerce Search Interest Index

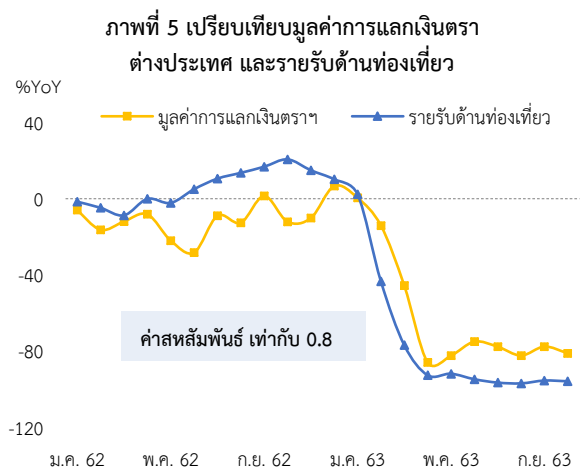
หมายเหตุ: ข้อมูล ณ วันที่ 8 พฤศจิกายน 2563 และกำหนดให้สัปดาห์ที่มีการค้นหาค่าที่เกี่ยวข้องสูงที่สุดระหว่างปี 2558 - 2563 เท่ากับ 100
ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และ Google จำนวนโดยธนาคารแห่งประเทศไทย

การท่องเที่ยว

นอกจากเครื่องชี้ที่ใช้สำหรับการติดตามในปัจจุบัน อาทิ จำนวนและรายจ่ายของนักท่องเที่ยวต่างชาติ อัตราการเข้าพักและอัตราการจองที่พัก จากกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ข้อมูลที่สามารถนำมาจัดทำเครื่องชี้เร็วเพื่อสะท้อนภาวะการท่องเที่ยว ได้แก่

1) **จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติรายวัน** เผยแพร่โดยสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง (สตม.) ครอบคลุม 5 สนามบินหลักในประเทศ ได้แก่ สุวรรณภูมิ ดอนเมือง เชียงใหม่ หาดใหญ่ และภูเก็ต (คิดเป็นร้อยละ 83 ของจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติทั้งหมด) ซึ่งจุดเด่นของข้อมูลนี้คือล่าช้าเพียง 1 วัน

2) **มูลค่าการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเป็นเงินบาท** (วัตถุประสงค์เพื่อการท่องเที่ยว) เป็นข้อมูลที่สถาบันการเงินรายงานให้ ธปท. มีความถี่รายวัน และล่าช้า 7 - 15 วัน จากการศึกษา พบว่า ข้อมูลดังกล่าวมีทิศทางสอดคล้องกับข้อมูลรายรับด้านท่องเที่ยว ในสถิติดุลการชำระเงินของ ธปท. โดยมีค่าสหสัมพันธ์อยู่ที่ 0.8⁴ (ภาพที่ 5)

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย และกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

3) **Google Trends Index** ประกอบด้วย 5 กลุ่มคำ ได้แก่ โรงแรม ภัตตาคาร การเดินทาง (จองตั๋วเครื่องบิน) จองที่พัก และสถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งสามารถนำมาใช้สะท้อนความนิยมและแนวโน้มของการท่องเที่ยวได้

4) **ข้อมูลปริมาณการใช้ไฟฟ้าในธุรกิจโรงแรมและภัตตาคาร** หากโรงแรมหรือภัตตาคารมีปริมาณการใช้ไฟฟ้ามากขึ้น สะท้อนว่าธุรกิจมีอัตราการเข้าพักหรือมีการให้บริการมากขึ้น ซึ่งถือเป็นสัญญาณการฟื้นตัวที่ดีของภาคการท่องเที่ยว

⁴ ผลจากการทดสอบค่าสหสัมพันธ์โดยใช้ข้อมูลตั้งแต่ปี 2562 ถึงปัจจุบัน

การจ้างงาน

ปัจจุบันเครื่องชี้ด้านการจ้างงานส่วนใหญ่มาจากการสำรวจและการลงทะเบียนจึงค่อนข้างมีความล่าช้า ขณะที่ข้อมูลที่น่ามาจัดทำเครื่องชี้เร็ว ได้แก่

1) การโอนเงินค่าจ้างของนายจ้าง⁵ เป็นข้อมูลที่สะท้อนการจ่ายเงินค่าจ้างหรือเงินเดือนของกลุ่มแรงงานที่ทำงานประจำในออฟฟิศและโรงงานของนายจ้างที่มีการใช้บริการการโอนเงินข้ามธนาคาร โดยข้อมูลมีความถี่รายวันและล่าช้าเพียง 1 วัน

2) Google Trends Index การจ้างงาน โดยใช้กลุ่มคำที่เกี่ยวข้องกับการจ้างงานหรือการว่างงาน ได้แก่ การรับเงินชดเชยจ้างงาน การหางานเสริม รายได้เสริม และการหางานใหม่ ซึ่งหากมีการค้นหากลุ่มคำเหล่านี้มากขึ้น อาจสะท้อนว่าอัตราการว่างงานเพิ่มมากขึ้น ซึ่งวิธีการนี้เป็นที่นิยมใช้ในต่างประเทศ เช่น ในประเทศอิตาลี ที่นำข้อมูลการค้นหาที่เกี่ยวข้องกับการจ้างงานจาก Google Trends มาผนวกรวมกับข้อมูลของรัฐบาล เพื่อใช้ในการคาดการณ์ภาวะตลาดแรงงานในประเทศ (Naccarato et al., 2018)

กล่าวโดยสรุป เครื่องชี้เร็วที่น่ามาเสนอในบทความนี้ จัดทำขึ้นจากข้อมูลที่มีความถี่มากและล่าช้าน้อย โดยเปรียบเทียบกับข้อมูลที่ใช้อยู่เดิม และสามารถสะท้อนภาพและทิศทางเศรษฐกิจได้ดี โดยรายละเอียดของข้อมูลที่น่ามาจัดทำเครื่องชี้เร็วแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ข้อมูลที่ใช้จัดทำเครื่องชี้เร็ว

ภาวะเศรษฐกิจ	รายละเอียดข้อมูล	ความถี่ของข้อมูล	ความล่าช้าของข้อมูล (วัน)	ที่มา
อุตสาหกรรม - การผลิต	ปริมาณการใช้ไฟฟ้าของอุตสาหกรรมการผลิต	รายวัน*	3	การไฟฟ้าานครหลวง
การค้า	มูลค่าการโอนเงินเฉลี่ยต่อบัญชีเพื่อชำระค่าสินค้าและบริการ	รายวัน	1	บริษัท เนชั่นเนล ไอทีเอ็ม เอ็กซ์ จำกัด
	Google Trends Index การค้า	รายสัปดาห์**	-	www.trends.google.com
การท่องเที่ยว	จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ	รายวัน	1	สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง
	มูลค่าการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเป็นเงินบาท	รายวัน	7-15	ธนาคารแห่งประเทศไทย
	Google Trends Index การท่องเที่ยว	รายสัปดาห์**	-	www.trends.google.com
	ปริมาณการใช้ไฟฟ้าของโรงแรมและภัตตาคาร	รายวัน*	3	การไฟฟ้าานครหลวง
การจ้างงาน	จำนวนบัญชีผู้รับโอนและมูลค่าการโอนค่าจ้างของนายจ้าง	รายวัน	1	บริษัท เนชั่นเนล ไอทีเอ็ม เอ็กซ์ จำกัด
	Google Trends Index การจ้างงาน	รายสัปดาห์**	-	www.trends.google.com

หมายเหตุ: * ได้รับข้อมูลรายวัน ตามใบแจ้งหนี้การใช้ไฟฟ้าที่เรียกเก็บรายเดือน

** เนื่องจากข้อมูล Google Trends Index รายวัน มีความผันผวนค่อนข้างมาก บทความนี้จึงใช้ข้อมูลรายสัปดาห์ในการติดตาม Sentiment ของภาวะเศรษฐกิจ

⁵ จากชุดข้อมูล Interbank Bulk Payment โดยครอบคลุมการโอน ค่าตอบแทนแรงงาน โบนัสประจำปี และค่าตอบแทนการล่วงเวลาการทำงาน โดยมีการจำกัดมูลค่าการโอนสูงสุดที่ 2 ล้านบาทต่อรายการ

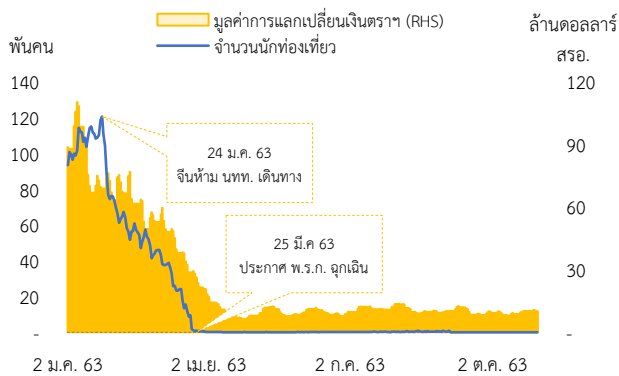
2. จับชีพจรเศรษฐกิจไทยผ่านเครื่องชี้เร็ว

ข้อมูลจากเครื่องชี้เร็วสะท้อนให้เห็นว่าธุรกิจการท่องเที่ยวได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง สาเหตุหลักมาจากนักท่องเที่ยวต่างชาติที่หายไป ซึ่งเป็นผลของมาตรการจำกัดการเดินทางเข้าประเทศเพื่อควบคุมการระบาด อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากการผ่อนคลายมาตรการปิดเมือง ทำให้สถานประกอบการและภาคธุรกิจต่าง ๆ กลับมาเปิดให้บริการได้ปกติ และประชาชนสามารถเดินทางข้ามจังหวัดได้ จึงเริ่มเห็นสัญญาณการฟื้นตัวของภาคการท่องเที่ยว โดยเฉพาะการท่องเที่ยวภายในประเทศที่ได้รับแรงกระตุ้นจากมาตรการ “เราเที่ยวด้วยกัน” ขณะที่นักท่องเที่ยวจากต่างชาติยังไม่ฟื้นกลับมา

จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติหดตัวตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2563 และหดตัวมากที่สุดในเดือนเมษายน สอดคล้องกับรายรับจากการท่องเที่ยวที่หดตัวและยังคงอยู่ในระดับต่ำอย่างต่อเนื่อง

ในช่วงที่ประกาศ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน นักท่องเที่ยวมีการค้นหาเกี่ยวกับการจองที่พัก การเดินทาง และสถานที่ท่องเที่ยวในประเทศไทยลดลงมากเช่นกัน

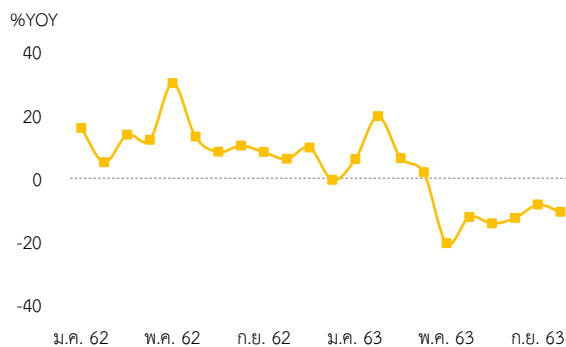
ภาพที่ 6 จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ และมูลค่าการแลกเปลี่ยนตราต่างประเทศ

หมายเหตุ: ข้อมูลจำนวนนักท่องเที่ยว ณ วันที่ 4 กันยายน 2563
ข้อมูลมูลค่าการแลกเปลี่ยนตราต่างประเทศเฉลี่ยเคลื่อนที่ย้อนหลัง 7 วัน (7-Day Moving Average) ณ ตุลาคม 2563
ที่มา: สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง และธนาคารแห่งประเทศไทย

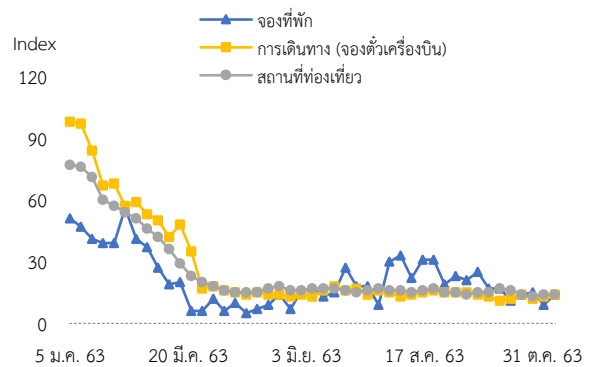
ภายหลังผ่อนคลายมาตรการปิดเมือง พบว่าปริมาณการใช้ไฟฟ้าของธุรกิจโรงแรมและภัตตาคารหดตัวน้อยลงเมื่อเทียบกับช่วงก่อนหน้า

ภาพที่ 8 ปริมาณการใช้ไฟฟ้าของธุรกิจในกลุ่มโรงแรมและภัตตาคาร

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ เดือนตุลาคม 2563
ที่มา: การไฟฟ้านครหลวง และสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม คำนวณโดยธนาคารแห่งประเทศไทย

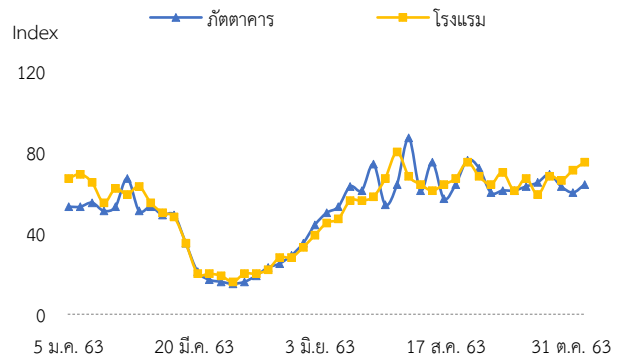
ภาพที่ 7 Google Trends Index การท่องเที่ยว

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ วันที่ 8 พฤศจิกายน 2563 และกำหนดให้สัปดาห์ที่มีการค้นหาค่าที่เกี่ยวข้องสูงสุดที่สุดระหว่างปี 2558 - 2563 เท่ากับ 100
ที่มา: Google คำนวณโดยธนาคารแห่งประเทศไทย

สอดคล้องกับปริมาณการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับโรงแรมและภัตตาคารที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2563 สะท้อนให้เห็นสัญญาณการฟื้นตัวของภาคการท่องเที่ยวในประเทศ

ภาพที่ 9 Google Trends Index การท่องเที่ยว (ในประเทศ)

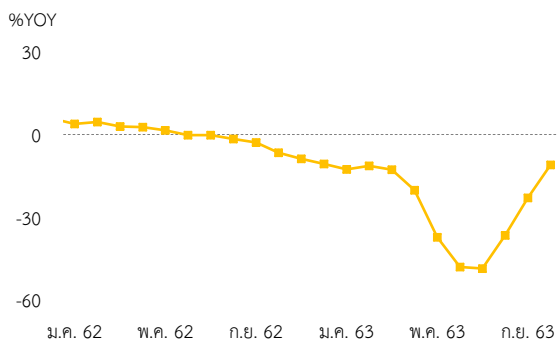
หมายเหตุ: ข้อมูล ณ วันที่ 8 พฤศจิกายน 2563 และกำหนดให้สัปดาห์ที่มีการค้นหาค่าที่เกี่ยวข้องสูงสุดที่สุดระหว่างปี 2558 - 2563 เท่ากับ 100
ที่มา: Google คำนวณโดยธนาคารแห่งประเทศไทย

สำหรับภาคการผลิตและภาคการค้าได้รับผลกระทบจากการจำกัดการขายสินค้าและความต้องการบริโภคของประชาชนที่ลดลงในช่วงล็อกดาวน์ ซึ่งการหดตัวของภาคต่าง ๆ ที่กล่าวมา ส่งผลให้ความต้องการจ้างงานลดลงตามไปด้วย โดยพบว่าจำนวนบัญชีรับเงินค่าจ้างลดลงต่อเนื่องชัดเจน ทำให้แรงงานที่ว่างงานมีความสนใจเกี่ยวกับการรับเงินชดเชยจ้างงานเพิ่มมากขึ้นตั้งแต่กลางเดือนมีนาคม 2563 ทั้งนี้ สถานการณ์การผลิตที่เริ่มกลับมาหลังเริ่มผ่อนคลายมาตรการปิดเมือง ทำให้การจ้างงานเริ่มทรงตัว และความต้องการค้นหางานใหม่บรรเทาลง

การแพร่ระบาดของ COVID-19 ส่งผลให้การผลิตของโรงงานในกลุ่มอุตสาหกรรมรถยนต์และจักรยานยนต์หดตัวมากตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม 2563 และเริ่มฟื้นตัวขึ้นหลังคลายล็อกดาวน์

เช่นเดียวกับภาคการค้าที่ผู้ประกอบการมีการปรับลดค่าใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้าและบริการจากผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายสินค้าลงอย่างต่อเนื่องในช่วงปิดเมือง

ภาพที่ 10 ปริมาณการใช้ไฟฟ้าในอุตสาหกรรม
การผลิตรถยนต์และจักรยานยนต์

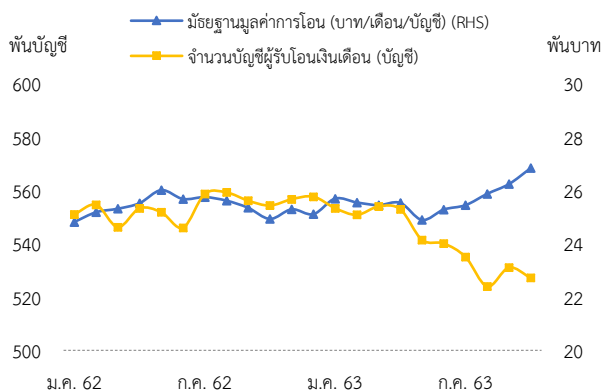

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ เดือนตุลาคม 2563

ที่มา: การไฟฟ้านครหลวง และสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม คำนวณโดยธนาคารแห่งประเทศไทย

ด้านการจ้างงาน นายจ้างมีแนวโน้มลดการจ้างงานสะท้อนจากจำนวนบัญชีรับเงินค่าจ้างที่ลดลงต่อเนื่องและเริ่มทรงตัวหลังตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2563

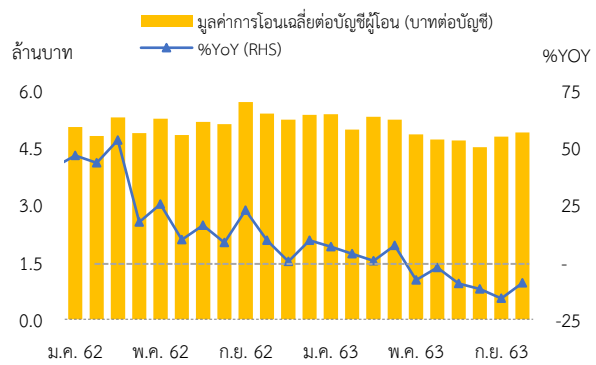
ภาพที่ 12 มูลค่าการโอนค่าจ้างและจำนวนบัญชี
ผู้รับโอนค่าจ้าง (หลังปรับฤดูกาล)

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ เดือนตุลาคม 2563

ที่มา: บริษัท เนชั่นแนล ไอทีเอ็มเอ็กซ์ จำกัด คำนวณโดยธนาคารแห่งประเทศไทย

ภาพที่ 11 มูลค่าการโอนเงินเฉลี่ยต่อบัญชี
เพื่อชำระค่าสินค้าและบริการ

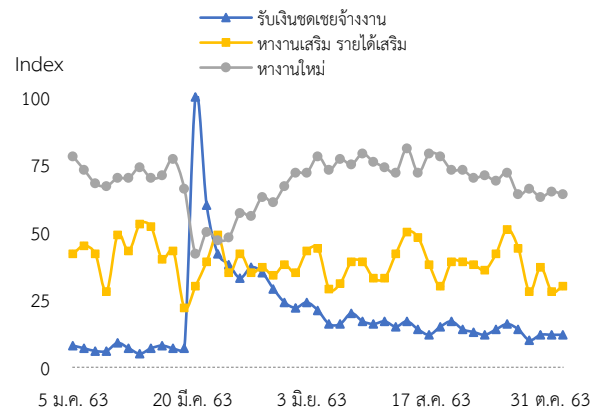

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ เดือนตุลาคม 2563

ที่มา: บริษัท เนชั่นแนล ไอทีเอ็มเอ็กซ์ จำกัด คำนวณโดยธนาคารแห่งประเทศไทย

ขณะที่ลูกจ้างมีความสนใจเกี่ยวกับการรับเงินชดเชยจ้างงานเพิ่มมากขึ้นตั้งแต่กลางเดือนมีนาคม 2563 สะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้มการว่างงานที่สูงขึ้นในช่วงนั้น

ภาพที่ 13 Google Trends Index การจ้างงาน

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ วันที่ 8 พฤศจิกายน 2563 และกำหนดให้สัปดาห์ที่มีการค้นหาคำที่เกี่ยวข้องสูงที่สุดระหว่างปี 2558 - 2563 เท่ากับ 100

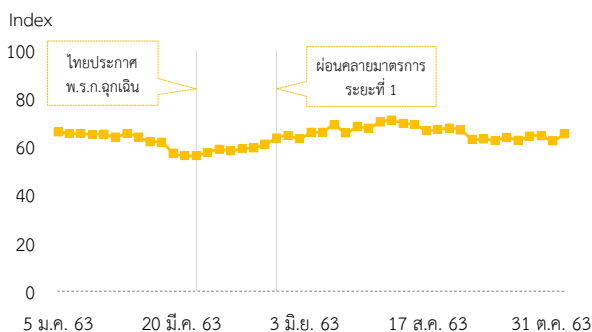
ที่มา: Google คำนวณโดยธนาคารแห่งประเทศไทย

นอกจากนี้ ในภาคการค้า แม้ภาพรวมการค้าจะลดลงในช่วงปิดเมือง แต่กลับเป็นการเปิดโอกาสให้การค้าออนไลน์เติบโต โดยการค้นหาสินค้ากลุ่มออนไลน์ปรับตัวสูงขึ้นชัดเจน และยังคงอยู่ในระดับสูงกว่าช่วงก่อนการระบาดของ COVID-19 สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้บริโภคมาใช้ช่องทางออนไลน์ในการซื้อสินค้ามากขึ้น และหลังจากการผ่อนคลายมาตรการควบคุมโรคแล้ว ภาคการค้าก็เป็นภาคที่ได้รับประโยชน์ชัดเจน โดยพบว่าปริมาณการค้นหาข้อมูลสินค้าเพื่อการอุปโภคบริโภคโดยรวมปรับตัวสูงขึ้น

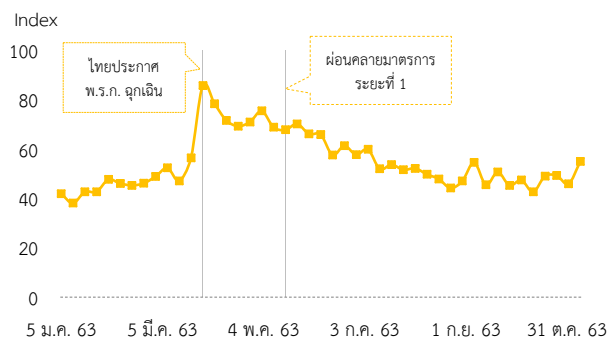
ปริมาณการค้นหาข้อมูลสินค้าเพื่อการอุปโภคบริโภค ลดลงเพียงชั่วคราว และโดยรวมปรับตัวสูงขึ้นตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2563

ขณะที่การค้นหาเกี่ยวกับสินค้าออนไลน์เพิ่มสูงขึ้นมากในช่วงล็อกดาวน์ และยังคงอยู่ในระดับสูงกว่าช่วงก่อนมีการระบาดของ COVID-19 อย่างต่อเนื่อง

ภาพที่ 14 Google Trends Index การค้า
(Private Consumption Search Interest Index)

ภาพที่ 15 Google Trends Index การค้าออนไลน์
(e-Commerce Search Interest Index)

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ วันที่ 8 พฤศจิกายน 2563 และกำหนดให้สัปดาห์ที่มีการค้นหาที่เกี่ยวข้องสูงที่สุดระหว่างปี 2558 - 2563 เท่ากับ 100
ที่มา: Google คำนวณโดยธนาคารแห่งประเทศไทย

3. ข้อเสนอแนะและการนำเครื่องชี้เร็วไปใช้ประโยชน์

การศึกษาครั้งนี้ ต้องการสื่อให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาเครื่องชี้เร็วเพื่อใช้จับชีพจรเศรษฐกิจไทย โดยได้เริ่มต้นพัฒนาเครื่องชี้เร็วเพื่อติดตามเศรษฐกิจ 4 ด้าน คือ อุตสาหกรรมการผลิต การค้า การท่องเที่ยว และการจ้างงาน ซึ่งพบว่าเครื่องชี้เร็วสามารถสะท้อนภาวะเศรษฐกิจในแต่ละด้านได้ค่อนข้างดี อย่างไรก็ตาม เครื่องชี้เร็วอาจไม่ได้เป็นตัวแทนภาพรวม และไม่ได้สะท้อนขนาดการเปลี่ยนแปลงที่แน่นอนได้เหมือนกับข้อมูลทางการ แต่เครื่องชี้เร็วสามารถบอกได้ถึงทิศทางและแนวโน้มของเศรษฐกิจ นอกจากนี้ จุดเด่นสำคัญของเครื่องชี้เร็ว คือเป็นเครื่องชี้ที่มีความถี่สูงและเป็นปัจจุบันกว่าข้อมูลทางการ จึงเหมาะสำหรับใช้เป็นข้อมูลเสริมหรือข้อมูลทางเลือกให้แก่ผู้ดำเนินนโยบายที่อาศัยข้อมูลในการตัดสินใจเชิงนโยบาย ซึ่งการนำเครื่องชี้เร็วมาใช้วิเคราะห์ควบคู่กับเครื่องชี้เศรษฐกิจอื่น ๆ จะช่วยให้การติดตามภาวะเศรษฐกิจเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ครบถ้วน และทันการณ่มากขึ้น และในระยะถัดไป จะมีการพัฒนาเครื่องชี้เร็วในด้านอื่น ๆ เพิ่มขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินนโยบายภายใต้ระบบเศรษฐกิจที่มีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

เอกสารอ้างอิง

Alessia Naccarato, Stefano Falorsi, Silvia Loriga & Andrea Pierini. (2018) Combining Official and Google Trends Data to Forecast the Italian Youth Unemployment Rate, *Technological Forecasting and Social Change, Elsevier, vol. 130(C), pages 114-122.*

Nick McLaren & Rachana Shanbhogue (2011). Using Internet Search Data as Economic Indicators. *Bank of England Quarterly Bulletin No. 2011 Q2.*

Torsten Schmidt & Simeon Vosen. (November 2009). Forecasting Private Consumption: Survey-Based Indicators vs. Google Trends. *Journal of Forecasting 30(6), 565-578.*

กชพรรณ สัตเลขนันท์. (2562). จับชี้พจน E-COMMERCE ด้วยข้อมูล GOOGLE SEARCH. *FOCUSED AND QUICK (FAQ) Issue 160 : Bank of Thailand.*

บทความนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เพราะความช่วยเหลือและคำแนะนำจากที่ปรึกษา ได้แก่ คุณสุวัชชัย ใจข้อ คุณยุววรรณ รัฐกุล คุณคุณทิพย์ ตรงธรรมกิจ คุณจารุพรรณ วานิชนันกุล และคุณไพบุลย์ พงษ์ไพเชษฐ คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

คณะผู้ศึกษาวิจัย : ทีมนวัตกรรมข้อมูลเศรษฐกิจ 1-2 และกลุ่มงานพัฒนาสถิติเศรษฐกิจดิจิทัล
ฝ่ายเศรษฐกิจมหภาค สายนโยบายการเงิน

เกียรติคุณ สัมฤทธิ์เปี่ยม	ผู้วิเคราะห์อาวุโส	KiattikS@bot.or.th
พรสวรรค์ รักเป็นธรรม	ผู้วิเคราะห์อาวุโส	PornsawR@bot.or.th
จิรพัฒน์ ศิริทัศนกุล	ผู้วิเคราะห์	JirapatS@bot.or.th
ณัฐพร สัจวิทย์วิศาล	ผู้วิเคราะห์	NataporS@bot.or.th
ถิรนนท์ สงวนจิ้น	ผู้วิเคราะห์	TirananS@bot.or.th
บุรณเมตต์ วิวัฒนานุกูล	ผู้วิเคราะห์	BoonramV@bot.or.th